

BOGANMELDELSER

BETÄNKANDE I SEXUALFRAGAN, afgivet af den svenske Befolkningsskmission (Statens offentliga utredningar 1936, Nr. 59, Socialdepartementet), 452 Sider, Stockholm 1936.

Nogen egentlig Recension af dette omfangsrige Værk er det næppe muligt for en enkelt at præstere; thi det er Resultat af Bidrag fra en halv Snes forskellige Forfattere, hvis Viden og Betragtninger tilsammen strækker sig over saa store Omraader, at det, der faktisk foreligger til Omtale, er en Samling Afhandlinger eller Bøger, der egentlig krævede lige saa mange Anmeldere.

Om Betænkningen af denne Grund burde være stykket ud i et Antal Særbetænkninger, er et andet Spørgsmaal; om en Del af »Bilagene« (de selvstændige Afhandlinger), der udgør ca. 2 Trediedele af hele Værket, kan det siges, at de hver for sig vil finde Læsere i højst forskellige Kredse og forsaavidt kunde være publiceret særskilt. Men Hensigten har naturligvis været at samle de Særbetragtninger, der kan gøres gældende allerede paa de specielle Omraader af det hele Befolkningsspørgsmaal, der her er taget op; disse Omraader udgør, som Værkets Titel formentlig ogsaa skal indicere, dem, der særlig angaar selve Menneskeslægtens Forplantning og de Problemer, som direkte knytter sig hertil i det moderne Samfund. Det drejer sig derfor ikke alene om rent talmæssige — altsaa mere eller mindre statistiske — Fremstillinger af Omfanget af Fødselshyppighedens Nedgang og de fremtidige Virkninger, der kan formodes at blive Resultatet af denne Nedgang — men ogsaa og navnlig om Fremstillinger, der strækker sig langt ind paa lægelige, socialhygiejniske og folkepsykologiske Omraader, saaledes ikke blot Redegørelser om Kønssygdommenes Bekæmpelse, om Kendskab til Præventivmidlernes Teknik og dette Kendskabs Udbredelse i Befolkningen og om Sexualklinikers Virksomhedsomraade, men ogsaa om rent psykologiske Udredninger, som f. Eks. om Sexualundervisningen i Skolerne, om den familiepsykologiske Betydning af Børnetallet i Familierne og om »Forældreopdragelse«, d. v. s. Opdragelse til Forældreskab.

Det maa vist betvivles, at der findes mange med tilstrækkelige Forudsætninger til at kapere det hele, og som Læsning i bredere Kredse kan Betænkningen — trods sit Indhold — næppe tænkes at faa Succes som i sin Tid Myrdalernes Bog. I Virkeligheden drejer det sig dog kun om en videre og mere dokumenteret Udførelse af visse Afsnit af den populære Bog.

Men for en begrænset — rimeligvis meget begrænset — Kreds af Læsere vil dette Forsøg paa Sammenfatning af ellers meget forskelligartede og spredte Problemer kunne tænkes at være nyttigt. Det er efter min Mening »et stort Brød at slaa op«; men det taler om den svenske Kommissions Mod og Tro. Det fremgaar klart af Dokumentet, at Befolkningsspørgsmaa-

BOGANMELDELSER

BETÄNKANDE I SEXUALFRAGAN, afgivet af den svenske Befolkningsskmission (Statens offentliga utredningar 1936, Nr. 59, Socialdepartementet), 452 Sider, Stockholm 1936.

Nogen egentlig Recension af dette omfangsrige Værk er det næppe muligt for en enkelt at præstere; thi det er Resultat af Bidrag fra en halv Snes forskellige Forfattere, hvis Viden og Betragtninger tilsammen strækker sig over saa store Omraader, at det, der faktisk foreligger til Omtale, er en Samling Afhandlinger eller Bøger, der egentlig krævede lige saa mange Anmeldere.

Om Betænkningen af denne Grund burde være stykket ud i et Antal Særbetænkninger, er et andet Spørgsmaal; om en Del af »Bilagene« (de selvstændige Afhandlinger), der udgør ca. 2 Trediedele af hele Værket, kan det siges, at de hver for sig vil finde Læsere i højst forskellige Kredse og forsaavidt kunde være publiceret særskilt. Men Hensigten har naturligvis været at samle de Særbetragtninger, der kan gøres gældende allerede paa de specielle Omraader af det hele Befolkningsspørgsmaal, der her er taget op; disse Omraader udgør, som Værkets Titel formentlig ogsaa skal indicere, dem, der særlig angaar selve Menneskeslægtens Forplantning og de Problemer, som direkte knytter sig hertil i det moderne Samfund. Det drejer sig derfor ikke alene om rent talmæssige — altsaa mere eller mindre statistiske — Fremstillinger af Omfanget af Fødselshyppighedens Nedgang og de fremtidige Virkninger, der kan formodes at blive Resultatet af denne Nedgang — men ogsaa og navnlig om Fremstillinger, der strækker sig langt ind paa lægelige, socialhygiejniske og folkepsykologiske Omraader, saaledes ikke blot Redegørelser om Kønssygdommenes Bekæmpelse, om Kendskab til Præventivmidlernes Teknik og dette Kendskabs Udbredelse i Befolkningen og om Sexualklinikens Virksomhedsomraade, men ogsaa om rent psykologiske Udredninger, som f. Eks. om Sexualundervisningen i Skolerne, om den familiepsykologiske Betydning af Børnetallet i Familierne og om »Forældreopdragelse«, d. v. s. Opdragelse til Forældreskab.

Det maa vist betvivles, at der findes mange med tilstrækkelige Forudsætninger til at kapere det hele, og som Læsning i bredere Kredse kan Betænkningen — trods sit Indhold — næppe tænkes at faa Succes som i sin Tid Myrdalernes Bog. I Virkeligheden drejer det sig dog kun om en videre og mere dokumenteret Udførelse af visse Afsnit af den populære Bog.

Men for en begrænset — rimeligvis meget begrænset — Kreds af Læsere vil dette Forsøg paa Sammenfatning af ellers meget forskelligartede og spredte Problemer kunne tænkes at være nyttigt. Det er efter min Mening »et stort Brød at slaa op«; men det taler om den svenske Kommissions Mod og Tro. Det fremgaar klart af Dokumentet, at Befolkningsspørgsmaa-

let ikke alene er et økonomisk Problem, men ogsaa et endda paa flere Maader moralsk. Hvad heri ligger, har jeg i en anden Anledning udtrykt paa den Maade, at naar Mennesket har lært Børnebegrænsningens Kunst, kan det ikke være tilstrækkeligt blot at søge at affinde sig med denne Kendsgerning, men man maa søge at udnytte den til Opnaaelse af en bedre Formerelseskultur. Fra en lang Række Tilfælde af højst forskellig Slags kendes det, at der til fuldkommen Beherskelse af nye Omraader kræves en tilsvarende karaktermæssig Afbalancering; den indfinder sig desværre sjælden eller aldrig af sig selv, naar der er Brug for den. Dette er en ikke udelukkende økonomisk Side af det moderne Befolkningsspørgsmaal; det fremgaar ogsaa af Betænkningen. —

H. Cl. Nybølle.

Oskar N. Anderson: Einführung in die mathematische Statistik, Verlag von Julius Springer, Wien 1935. 314 Sider.

H. T. Davis & W. F. C. Nelson: Elements of Statistics with applications to economic data. The Principia Press, Inc. Bloomington (Indiana) 1935, 424 Sider.

Disse to Bøger har det en vis Interesse at anmelde under et. Til Trods for, at de i mere end een Henseende besidder et vist Fællesskab i Udgangspunktet, adskiller de sig saa betydeligt i deres Stræben efter at stille det væsentlige i den statistiske Betragtningensmaade i Relation til dens Anvendelighed, at det synes at dreje sig om helt forskellige Ting.

Begge Bøger er i stor Gæld til den »engelske Skole«. Men medens den amerikanske Bog uden stor Affekt og med langt mindre personligt Præg øser af de angelsachsiske Arsenaler, som var det de eneste eksisterende, har Prof. A. — som Elev af Alex. Tschuprow og dermed i nøjeste Kontakt med de kontinentale Retningers Tankegang — søgt at fortsætte sin Lærers Arbejde: »at bygge Bro over Kanalen« — som man har kaldt det.

Som noget for begge Bøger fælles kan endvidere anføres deres Stilling til Matematikens Anvendelse. Den amerikanske Bog henviser simpelthen straks i Forordet til Betænkningen af 1930 herom fra det af *The Social Science Research Council* nedsatte Udvalg (jfr. herom *Econometrica*, Vol I, p. 197) og erklærer uden Kommentarer, at Forf. ved Udarbejdelsen har holdt sig Betænkningens »recommendations« for Øje.

Samme Indstilling, som disse »recommandations« er Udtryk for — men med hel anden Begrundelse og ganske andre Konsekvenser — har Prof. A.'s Bog.

I den amerikanske Bog har Forf. holdt sig fra ethvert Forsøg paa at naa de yderste Konsekvenser af et bevidst valgt specielt Udgangspunkt. Den vil utvivlsomt derved — i Modsætning til Prof. A.'s Bog — have Mulighed for at kunne blive en udbredt Læse- og Lærebog, skønt den stiller visse matematiske Krav til Læseren. Tillige byder den et Stofvalg, som ogsaa maa kunne sikre Bogen betydelig Udbredelse, særligt blandt Statistikere, hvis Felt falder inden for Økonomien. Det rent »stochastiske« Stof, der (jfr. nedenfor) er eneste Genstand for Prof. A.'s Bog, er dog ogsaa her indrømmet en meget betydelig Plads, men i tydelig mindre konventionel Form, end den, saa mange amerikanske Bøger lider under. Betydelige Afsnit er dog ofret paa »applications to economic data«, saaledes to hele Kapitler om Index-tal og om Analyse af Tidsrækker; men Anvendelser paa økonomiske Problemer findes iøvrigt overalt i Bogen. Fremstillingen er jævn og uden van-